

פרשת צו

יש בעד מה!

השולחן העמוס בכל טוב שנערך בבית הכנסת לאחר התפילה, סיקרן את כולם. על מה השמחה הגדולה? בעל השמחה חיכה שיברכו על הכיבוד ונטל את רשות הדיבור:

“אני רוצה להודות להשם על הנס שקרה לי אמש. חציתי את הכביש במעבר חצייה מסודר, אך רכב שנכנס לצומת שלא כחוק כמעט פגע בי. ברגע האחרון הצליח הנהג לבלום וניצלתי מתאונה.” הכל השתתפו בשמחתו בלב נרגש והודו לה' על חסדו הגדול.

למחרת לאחר התפילה שוב פעם נערך השולחן במיני מאכל ומשקה, היום היתה זו סקרנות כפולה, יום אחרי יום נס מתרחש?! ולמי אירע הדבר?

יהודי ממתפללי בית הכנסת פתח בדבריו: “ברצוני להודות במעמד כולכם על הטובה שגמל לי השם יתברך. חציתי אתמול את הכביש בדרך לעבודה, כמנהגי מידי יום זה עשרים שנה. בסייעתא דשמיא חציית הכביש עברה בשלום, אבל אתמול הבנתי שלא צריכים לחכות לאסון כדי להודות על כך לבורא עולם!”

נקודה מעניינת מעלה רבי משה סופר - החתם סופר: בפרשת ויקרא נמנו כמעט כל סוגי הקרבנות, כשבהמשך החומש מפרטת התורה את דיני הקרבנות. אך למרבה הפלא, קרבן תודה - שמגיע כדי להודות על נס שהתרחש - אינו מופיע כלל בפרשת הקודמת ורק כאן בפרשת צו מונה אותו התורה. מהי סיבת הדבר?

להבנת עומק תשובתו נפתח במשל הקצר, אך קולע, של המגיד רבי יעקב מדובנא: ראובן ושמעון היו שכנים שהתגוררו דלת מול דלת. המרחק הפיזי הקצר בין בתיהם לא רמז מאומה על השוני בין מעשיהם ומהותם. בעוד ראובן גדל במשפחה ממוצעת מבחינה כלכלית ושקד על תלמודו בכל רגע פנוי, היה שמעון בנו של עשיר העיירה ומעשיו לא הסבו נחת מרובה לאביו בלשון המעטה...

והיה היום והוריו של ראובן ערכו סעודת הודיה לכל מכריהם, הסיבה לחגיגה היתה משמחת ביותר: ראובן נבחן אצל רבני העיר וזכה להתעטר בתעודת רבנות. השכנים כולם נטלו חלק במאורע הגדול ואיחלו לבניהם: “הלוואי ותזכה לגדול כראובן השקדן.”

שמעון בנו של העשיר, להבדיל מראובן, נתפס באחד הימים כשהוא עובר על החוק ונשפט למאסר ממושך. הוריו הגישו ערעור על גזר הדין ובסופו של דבר זוכה שמעון, או מחוסר ראיות, או מ”ראיות” שסופקו על ידי אביו מתחת לשולחן...

סעודת ההודיה שערכו הוריו של שמעון, אכן היתה מלאה אף היא בשכנים וידידים. אך אין שום השוואה בין שמחתם של העשיר ורעייתו, לבין שמחתם של הורי ראובן. בוודאי ובוודאי שהשכנים לא חלמו לאחל לבניהם שיזכו גם הם לשמחה כזו, ביום מן הימים, כשמעון.

כעת נשוב לשאלה בה פתחנו: מדוע באמת קרבן תודה אינו מופיע בפרשת ויקרא בה התורה מדברת לכלל ישראל, ונדחה רק לפרשת צו שבה מתייחד הדיבור בעיקר לכהנים?

פרשת צו

מבאר החתם סופר: יש המודה להשם רק לאחר שניצל ממוות או מגורל רע כזה או אחר. אבל הפיקח שעיניו בראשו, יודע שצריכים אנו להודות גם על ניסים שבעינינו נראים כטבע מוחלט. כאותו אחד שהבין, שגם כשעוברים את הכביש כחוק במשך עשרים שנה, אין זו תעודת ביטוח שלא יקרה אסון.

על כך אנו מודים שלוש פעמים ביום: "על ניסיך שבכל יום עימנו," רק שאיננו שמים לב שזהו נס. מיהו זה שזוכה להודות בסתם יום של חול? יהודי שמבין שהכל מושגח לפרטי פרטים, ויודע שרק חסדי הא-ל מצילים אותו בכל שעה מתאונות ופגעים.

לכן את קרבן התודה הותירה התורה לפרשת צו שבה התייחד הדיבור לכהנים - עובדי ה', ואמרה: "אם על תודה יקריבנו." דהיינו: כל יהודי מבין שצריכים להודות על נס גלוי. אך כיון שאתה רואה כל רגע בחיים כנס, במידה ויקרה לך נס גלוי מחוץ לדרך הטבע, תביא קרבן תודה מיוחד עבורו. בשונה מיהודי שמביא קרבן תודה רק כשהוא ניצל מפגע.

בהגיענו בסיום ההגדה לפסקה: "לפיכך אנחנו חייבים להודות ולהלל... למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הניסים האלו," נזכור היטב: ביציאת מצרים הודו אבותינו על שינוי הטבע והיציאה משעבוד לחירות. אם הגענו להבנה מחודשת שכל רגע של קיום הוא נס עבורנו, חובה כפולה עלינו להודות עליו לבורא, שכן נחסך מאיתנו הצורך לחוות צער או קושי כדי שנשכיל להודות.